

Asia: VN/21366/2020

Arviomuistio postilain muutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Saaristoasiain neuvottelukunta, SANK, kiittää mahdollisuudesta lausua postilain arviomuistioon liittyen.

Saaristoasiain neuvottelukunta on valtioneuvoston asettama lakisääteinen neuvottelu-kunta, jonka tehtävänä on edesauttaa saaristolain (494/81) tavoitteiden toteuttamista. Toiminta perustuu neuvottelukunnasta annettuun asetukseen (752/2019). Asetuksen mukaan neuvottelukunnan tehtävänä on seurata saaristolain toteutumista sekä seurata jatkuvasti saariston oloja ja hankkia niitä koskevia, tarpeelliseksi katsottavia tietoja sekä siinä tarkoituksessa olla yhteistoiminnassa saaristokuntien ja muiden saaristoalueiden sekä niillä toimivien järjestöjen ja valtion viranomaisten kanssa. Saaristoasiain neuvot-telukunta toimii aktiivisesti saaristoalueiden elinvoimaisuuden edistämiseksi.

Postinjakelu on tärkeä osa peruspalveluita ja elinehto elinvoimaiselle saaristolle, niin saariston asukkaiden kuin yritystoiminnan näkökulmasta. Saaristoasiain neuvottelukunta pitää tärkeänä, että saaristolaisilla on samanlaiset oikeudet postiin peruspalveluna kuin muuallakin Suomessa.

SANK lausuu erityisesti postilain arviomuistion kohdasta 4.1 Saaristo- ja erämaa-alueiden jakelu.

Postilaissa on kirjaus (postilaki 18 §), jonka mukaan vaikeakulkuisilla saaristo- ja erä-maa-alueilla voidaan poiketa viisipäiväisestä jakelu- ja keräilyvaatimuksesta maantieteellisiin olosuhteisiin viitaten. SANK pitää erittäin tärkeänä ja hyvänä asiana, että postilaissa olevaa vaikeakulkuisuuden määritelmää täsmennetään. Neuvottelukunnan mukaan saaristoa voidaan pitää vaikeakulkuisena ainoastaan siinä tapauksessa, mikäli saaristoon ei ole lainkaan saaristoliikennettä (yhteysalus-, maantielautta- tai lossiliiken-nettä). Näillä vaikeakulkuisilla saaristoalueilla palveluntarjoajan olisi

mahdollista poiketa haja-asutusalueita koskevasta jakelutiheydestä. Neuvottelukunta ehdottaa myös, että näiden saarten osalta posti jaettaisiin mantereella olevaan postilaatikkoon, josta se olisi mahdollista hakea muina päivinä kuin postin jakelupäivinä. SANK:n mukaan saaristoa ei voida pitää vaikeakulkuisena, mikäli saaristoon on liikenneyhteys jollakin saaristoliikenteen muodoista. Neuvottelukunta muistuttaa, että saaristoliikenneyhteyksien päässä asuu tuhansia saaristolaisia, jotka eivät koe asuvansa vaikeakulkuisessa saaristossa, jossa mm. toimii julkinen liikenne.

Neuvottelukunta ehdottaakin, että saariin joihin on yhteysalus-, maantielautta- tai lossi-yhteys postinjakelu- ja keräilytiheys olisi sama kuin muuallakin haja-asutusalueella. Lisäksi SANK ehdottaa, että postinjakelu saarissa toteutettaisiin esimerkiksi ostopalveluna saaristolaisten kanssa. Eli postinjakajan ei tarvitse mennä saareen jakamaan postia, vaan hän jättää postin esimerkiksi lauttarantaan, josta aluksen henkilökunta noutaa postilähetykset ja toimittaa ne saariin, josta paikallinen saaristolainen, esimerkiksi yrittäjä, noutaa postin ja jakaa edelleen. Tämä on vakiintunut ja toimiva tapa jo monella saarella. Riittää, että postinjakaja jakaa postin yhteysalus- / lauttarantaan, joka useimmissa tapauksissa on jo postinjakelureitillä.

Saariston yhteysalusliikenne on valtion rahoittamaa. Neuvottelukunta ehdottaa, että jatkossa yhteysalusliikennettä kilpailutettaessa vaatimukseen tulisi lisätä vaatimus postinkuljetuksesta. Nykykäytäntö, jossa Posti joutuu maksamaan valtion ylläpitämälle yhteysalusliikenteelle postinkuljetuksesta, ei ole kannatettava. Lisäksi yhteysalukseen liittyy merkittävää potentiaalia palveluntarjoajina. Yhteysalukseen olisi mahdollista asentaa postilokerot ja pakettiautomaatit, mikä toisi säästöjä postinjakelun kustannuksiin sekä parantaisi saaristolaisten peruspalveluiden saantia (ml. postipalvelut). SANK ehdottaa-kin, että postilain päivittämisen yhteydessä mietittäisiin rohkeasti uusia tapoja järjestää postinjakelu esimerkiksi digitalisaatiota ja miehittämättömiä ilma-aluksia hyödyntäen. Uusia tapoja voitaisiin testata erilaisin kokeiluina.

Saaristossa on myös saaria, joihin ei jaeta postia, vaikka yhteysalus pysähtyykin ko. saarissa, ja vie postin muihin saman reitin varrella oleviin saariin. Neuvottelukunta toivoo, että postilain päivitys tuo selkeyden myös edellä mainittuun tilanteeseen.

SANK ymmärtää tarpeen siirtyä haja-asutusalueilla kolmipäiväiseen jakeluun, ja pitää tätä kannatettavana myös saaristoalueilla.

Postilain arviomuistiossa ei ole huomioitu ihmisten monipaikkaisuutta, joka liittyy erityisesti kasvavaan kausiasutukseen. Monipaikkaiset ihmiset tulisivat huomioida postilain päivittämisessä.

Postilain arviomuistiossa ei myöskään ole huomioitu kasvavaa verkkokauppaa. Verkkokauppa laajentaa saaristoalueiden palvelutarjontaa ja siksi se on erityisen tärkeää saaristossa asuville. Neuvottelukunta pitää tärkeänä, että kasvava verkkokauppa huomioidaan postilain päivityksen yhteydessä.

Saaristolain 2 §:n mukaan valtion ja kuntien toimin on pyrittävä turvaamaan saariston kiinteä asutus luomalla väestölle riittävät mahdollisuudet toimeentuloon, liikkumiseen ja peruspalvelujen saantiin. Lain 4 §:n mukaan saariston elinkeinotoiminnan edistämiseksi on muun lainsäädännön mukaisia tukitoimia suunnattaessa katsottava saariston erityisolosuhteet tuen tarvetta lisääväksi tekijäksi. Lisäksi saaristolain 6 §:n mukaan valtion ja kuntien on huolehdittava siitä, että saariston vakinaisella väestöllä on käytettävissään muut peruspalvelut sekä saaristo-oloissa tarvittavat erityispalvelut kohtuullisin kustannuksin ja kohtuullisella etäisyydellä.

Auri Elina
MMM - Saaristoasiain neuvottelukunta, SANK